

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Stane:

Za celo leto K 30.—
za pol leta K 15.—
za četrt leta K 7.50
za 1 mesec K 2.50

Posamezna številka 1 K.

Uredništvo in upravnništvo je v
Ptuju, Slovenski trg 3 (v starem
rotovžu), prtiličje, levo.

Rokopisi se ne vrnejo.

Štev. 51

Ptuj, 19. decembra 1920

II. letnik

Našim naročnikom!

Novo leto se bliža, prosimo to-
raj naše cenjene naročnike in in-
serente, blagovolite zaostalo naroč-
nino in inserate pravočasno vpo-
slati in naročitev obnoviti, da se
dopošiljanje lista ne prekine, in da
nam prihranite neljubo opominja-
nje in mnogo zamudnega dela!

Upravnništvo „Ptujskega lista.“

Napeljava elektrike v dravski dolini pod Mariborom
do Varaždina-Premurje in Medjimurje.

Pripravljalni odbor za dobavo elektrike
s sedežem v Ptujju je imel 11. in 12. t. m.
važno sejo v Varaždinu. Storili so se odlo-
čilni sklepi, ki nam zagotavljajo napeljavo
elektrike, ako bodo imeli prizadeti krogi do-
volj zanimanja in razumevanja za to v gospo-
darskem pogledu največjo akcijo na severu
naše države. Radi važnosti in v splošno in-
formacijo prinašamo v celoti zapisnik,
ki se je zapisal o tozadevnih pogojanjih in
ki se glasi:

Z a p i s n i k

zapisan o seji „Pripravljalnega odbora za
dobavo elektrike s sedežem v Ptujju“ in o
tozadevnih pogojanjih z gg. zastopniki elek-
trarne Fala.

Pogajanja so se vršila v sejni dvorani
magistrata v Varaždinu dne 11. in 12. de-
cembra 1920.

Pripravljalni odbor za dobavo elektrike
je sprejel od dveh tvrdk namreč od tvrdke
Siemens-Schuckert-Werke in od tvrdke „Ge-
sellschaft für elektrische Industrie“ naročene
načrte in proračune za elektrifikacijo Dravske
doline pod Mariborom do Varaždina všteti
Prekmurje in Medjimurje.

V dva dni trajajoči seji se je temeljito
razpravljalo o tehničnih in finančnih po-
goyih te velike v interesu našega narodnega
gospodarstva ležeče akcije.

Staro kresalo.

(Nadaljevanje.)

„Je sicer pozno ponoči, ali jaz bi srčno
rad videl princezinjo vsaj en trenotek!“

Pes je zginil, in prej ko je Imbre mogel
dalje o tem misliti, bil je že pes s prince-
zinjo pred njim. Ona je sedela na pasjem
hrbtu in spala, ter bila tako ljubezniva, da
je vsakdo videti mogel, da je princezinja.

Vojak se ni mogel zdržati, da bi je ne
poljubil, saj on je bil le vrl vojak.

Nato je zletel pes s princezinjo nazaj;
ali ko se je zdanilo, prišla sta kralj in kra-
ljica in princezinja jima pripoveduje, kako
je sanjala o psu in vojaku. Ona da je sede-
la na psu in vojak jo je poljubil.

„To bi bila pa res lepa komedija!“
pravi kralj.

Ednoglasno se je ugotovilo:

1. S priklopom na elektrarno Fala zgra-
diti daljnovod za visoko napetost po 46 000
voltov s potrebnimi transformacijskimi štaci-
jami. Posamezni okraji se morajo na ta dalj-
novod priklopiti z vodi srednje napetosti po
15.000 voltov in na te vode srednje napetosti
je potem priklopiti posamezna krajevna om-
režja.

2. Na podlagi detajliranih proračunov se
je ugotovilo, da se imajo pridobiti visoke
glavnice, ki so potrebne za navedeni daljno-
vod in za krajevna omrežja na sledeči način:

Vsaka občina in vsak kraj, ki se priklopi
na to omrežje in ki hoče za svoj okoliš na-
peljati električno energijo za luč in silo, mora
prispevati 1000 K za vsako inštalirano sve-
tilko, 2000 K za vsako inštalirano konjsko
silo, da se na ta način zagotovi glavnicna za
celotni projekt.

3. Zasigurati si moramo udeležbo elek-
trarne Fala za to akcijo, zagotoviti je pred
vsem potrebne stroške za zgradbo daljnovoda
z visoko napetostjo po 46.000 voltov. Prido-
biti je treba za stvar vsa večja mesta, ki leže
v zgoraj navedenem ozemlju in od katerih
že posedujejo posamezna lastne električne
naprave. Dokumentirati moramo vsestransko
zaupanje v podvzeto stvar. V to svrhu se je
ustanovil garancijski sindikat za
osiguranje delniške glavnice po 25 milijonov
kron in na ta način bi naj bila zajamčena
ustanovitev delniške družbe za proizvodbo
celokupnih projektiranih vodov in celotnega
omrežja. Za sindikat jamči za nabavo v prvi
vrsti potrebne glavnice po 25 milijonov kron
na sledeči način:

S pridržkom privoljenja tozadevnih občin
oz. okrajnih zastopov prevzamejo jamstvo in
sicer okraj Slov. Bistrica z mestno občino
Slov. Bistrica 1,500.000 K.

Okraj Ptuj z mestno občino Ptuj za
2,500.000 K.

Okraj Ormož z mestno občino Ormož za
2,000.000 K.

Mestna občina Čakovec za 2,000.000 K.

Mestna občina Varaždin za 4,500.000 K.

Elektrarna Fala za 12,500.000 K.

4. Ustanovitev te delniške družbe se bo
mogla izvršiti še le tedaj, ko podajo vsi

„Prihodnjo noč naj ena dvornih dam pri
postelji princezinje čuva, da bo videla, ali so
to sanje ali je kaj drugega“, je odredil kralj.

V Imbretu pojavila se je zopet želja,
videti lepo princezinjo, poklical je psa, ki je
zopet šel po princezinjo, ter jo hitro nesel
svojemu zapovedniku; ali stara dvorna dama
je ravno tako hitro tekla za psom in prince-
zinjo. Ko je tedaj videla, v kateri hiši sta
izgininila, si je mislila:

„Zdaj vem, kje da je“ in brž napravila
s kredo na vrata križ. Šla je domov in se
vlegla v posteljo, ali tudi pes je prišel s
princezinjo. Ko se je pes vrnil k svojemu
vojaku, zapazil je na vratih, kjer je stano-
val, bel križ, vzela košček krede, ter delal
križe po vseh vratih celega mesta. To je bilo
modro storjeno, ker dvorna dama sedaj ni
mogla najti prave hiše, ker križi so bili na-
rejeni po vseh vratih.

(Nadaljevanje sledi.)

okraji oz. vse občine, katere se priklopijo na
daljnovode, tozadevne obvezne izjave in sicer:

a) da se pridružijo akciji;

b) da zasigurajo za vsako priklopljeno
svetilko 1000 K in za vsako konjsko silo 2000 K.

5. Prepušča se popolnoma posameznim
občinam, ali krijejo te obveze, katere morajo
prevzeti, ali z obveznimi izjavami posameznih
odjemalcev ali pa da spravijo te svoje pris-
pevke v obliki posojila.

6. Cena za dobavo električne energije
se bo določila v splošnem po sledečem načelu:

a) za luč od normalne povprečne svetilke

po 25 sveč letni pavšal po 150 K;

b) za kmetijsko silo po 1000 K letno
od konjske sile;c) sila za malo obrt po 5000 K letno
od konjske sile;d) za industrijska podjetja po razmerju
izrabe povprečno 7000 K letno od konjske sile.

Za mesta, ki imajo že lastne električne
naprave se bodo sklenili primerni posebni
dogovori. Cene se bodo znižale, ko se zbolj-
šajo naše gospodarske razmere in ko bodo
v splošnem cene padle. Cene so pa določene
tako, da jih ne more doseči kakoršenkoli
parni obrat, ali kak drug motorni obrat.

Z elektrarno Fala se sklenuje pogodba za
celo koncesijsko dobo in se zaveže po tej
pogodbi elektrarna Fala, da bo dobavljala v
kritje celotne potrebe električno energijo in
sicer ne samo za kritje sedaj obstoječe po-
trebe, ampak tudi za vse prihodnje potrebe.
Od časa do časa se ima izvršiti znižanje cen
in sicer v smislu padanja cen vsled zboljšanja
gospodarskih razmer.

7. Radi velike važnosti predležeče akcije
za gospodarski razvoj našega ozemlja se je
sklenilo, da se ima finančni odsek čim preje
obrniti na primeren način do posameznih
okrajnih zastopov in občinskih zastopov v to
svrhu, da podajo ti zastopi obvezne izjave o
svojem pristopu in prispevanju.

8. Finančni odsek se pooblašča, da postavi
primerno osebo, ki se dodeli tajniku, g. dr.
Fermevc-u in ki ima izvršiti vsa potrebna
potovanja v korist te akcije in opravljati
druga preddela po naročilu tajnika.

9. Predležeče načrte obeh tvrdk bo še
proučil g. ravnatelj Droschl in bo podal svojo
strokovnjaško mnenje čim preje v prihodnji
seji pripravljalnega odbora.

Franjo Čuček l. r.

predsednik.

Dr. Iv. Fermevc l. r.

tajnik.

A. Strindbergov „Smrtni ples“ in
„Vampir.“

(K predstavama 10. in 11. decembra 1920. v ptujskem mest-
nem gledališču.)

Pisatelj Avg. Strindberg je takole po-
vršno znan kot „sovražnik žensk.“ Res je
sicer, da v njegovih spisih ženske navadno
niso dobre, a njegovo mizogenstvo moramo
pripisovati drugemu činitelju, ne pa kakemu
splošnemu sovraštvo. Strindberg je znan kot
„fanatik resnice“ in sam pravi: „Svet bi se
zrušil, ko bi bili vsi resnično odkriti.“ Zato
je v mnogih svojih spisih odgrnil tudi izpred
lastnega življenja zastor s tako neizprosno

brezobzirnostjo, tako odkrito pokazal svoje napake in zmote, boje in nazore, hrepenenje in želje, da bi njegov najhujši sovražnik ne mogel govoriti v njem slabše (prim. na pr. „Izpoved blaznika“, prevod v let. „Napreju.“)

Brezobzirno odkrivanje resnice je tedaj Strindbergova objektivna stran; glede žensk je morebiti tudi subjektivna, ker je imel v svojih treh zakonih žalostne osebne izkušnje z ženami. Naziranje, da je Strindberg „sovražnik žensk“, je vodilo pri predstavah „Smrtni ples“ in „Vampir“ marsikoga do vprašanja: „Kdo je vampir? Ona ali on?“ Ako pa upoštevamo Strindbergovo objektivnost, se moramo pravzaprav vprašati le: „Kaj je vampir?“ Osebe Alice in Edgar in Kurt, v drugem delu v „Vampirju“ tudi Judita in Alan so namreč le figure, ki izražajo idejo. Po tem prevdanku pa spoznamo, da je „smrtni ples“ življenje samo, kakor je tudi „vampir“ življenje samo, (oziroma zakonsko življenje. Tisto „proketo življenje 25 let“, ki ima človeka „enkrat spodaj, enkrat zgoraj“, je to. Življenje, životarenje dveh zakoncev, boj za vsakdanjo skorjo kruha, obenem pa udajanje svoji senzitivnosti in strasti rodi tak življenski pekel in tako vzgojo, kakor nam jo kaže Strindberg v teh dveh dramah. Očiščenje, odpuščanje sledi šele po smrti, sovraštvo mine šele tedaj, ko so vezi življenja, tega „smrtnega plesa“ raztrgane, ko je „vampir“ nezmožen, da izsesava dušo in telo.

To, rečemo lahko, da je glavna ideja iger samih, ki vsebuje razentega še razna Strindbergova filozofska naziranja o posmrtnem življenju, o eksistenci Boga, o mistični moči pogovora z njim.

Da pa more pokazati to idejo v vsej svoji nagoti, Strindberg v pretirani realitiki ustvari zlasti osebi Alice in Edgarja; prvo kot strastno ženo, osleparjeno od življenja, drugega sicer kot pogumnega in krepkega, časih tudi brezobzirnega, a zaradi življenja, ki mu je že v mladosti vampirsko izsesovalo moči, ne dovolj doslednega. Tragika je v njunem 25 letnem skupnem „smrtnem plesu“; tragika v tem, da je njuno skupno življenje vampir za oba, da sta oba le vodji tega vampirja. Kurt stoji skraja izven njune borbe; a vzlic svoji življenski osvoboditvi postane tudi sam žrtev tega vampirstva, tudi njemu postane „dobro, kar je bilo prej slabo, in slabo, kar je bilo prej dobro“, kakor hitro se preveč približa tej ali oni stranki: Alice ga izsesava duševno, Edgar pa telesno-gmotno. Judita in Alan nastopita skupno pot „smrtnega plesa.“ Pri obeh duševnih parih pa ima poljub na nogo žene še svoj simbolični pomen, ki ga je izrazil Strindberg na drugem mestu z besedami: „(Nesrečni zakon) to pride odtod, da je mož pozabil prvo zapoved in je ženo napravil za svojega boga.“ To je religija človeka, ki daje v najem. (Knjiga ljubezni).

Vzlic njegovi realitiki moramo Strindberga vedno umevati s simboliškega stališča, realitika mu je le sredstvo. A v tej realistični odkritosti, ki skriva globoko mistiko, je njegova veličina.

Strindbergov „Smrtni ples“ in „Vampir“ sta, dasi idejno enotna, v svoji izvršitvi dokaj različna. Pozna se jima, da je drugi ustvarjen po prvem kot njegovo nadaljevanje, in potem ko je položil v prvo Strindberg več idejne sile, pa manj zrazit tehnike, ko je v „Vampirju“ ta bolj izvedena, idejna sila pa ni podčrtana tako krepko.

V teh dveh igrach so nam mariborski igralci s svojim 5. in 6. gostovanjem let. sezone podali izredni užitek. Dobro znamenje za ptujsko gledališko publiko je, da je bilo gledališče obakrat polno — znamenje, da se temu občinstvu lahko nudijo v modernih dramah izraženi najtežji problemi in se jih ne naveliča.

Ravnatelj Nučič vobče ljubi moderno; dokaz dosedanji repertoar, ako odštejemo „Španska muha“, Iv. Cankar „Kralj na Betajnovi“, Schönherrjeva „Zemlja“ in sedaj Strindberg. Tupatam se sicer čujejo glasovi po čem „lažjem“, a ta repertoar nam že

poskrbi ruska družba „chat noir.“ Zato nam ne bo presedal ne Iv. Cankar ne Strindberg, in če se ravnateljstvo odloči za g. Hauptmanna ali Sudermanna, za Ibsena ali Bjorsona, tudi ne. Vmes med „težkim“ pa bi radi spoznali tudi slovenske in jugoslovanske novitete in dobrine.

O proizvodbi Strindberga, ki pač zahteva prvovrstnih moči, nam ne preostaja dosti besed; občo kritiko je izreklo že občinstvo samo s svojim skromnim priznanjem igralcem. Kot slučajni poročevalec bi le omenil, da ima g. Železnik vse predpogoje, da postane ljubljenec tukajšnjega občinstva. G. Nučič je bil tudi v vlogi Edgarja preudarni, vedno korektni rutiniran igralec, ki mu ne spodrsne nikjer v dozdej prikazanih vlogah, g. Skrbinška pa smo po treh njegovih nastopih spoznali za umetnika, ki zasleduje v svoji igri smoter ustvarjanja (njegovo afektuoznost tupatam stavimo na rovaš njegove osebnosti.) Ga. Bukšegova je bila po svojih igralskih sposobnostih brezhipna, gđc. Podgorska v Strindbergu brez primere s prejšnjimi svojimi nastopi. Sposobnosti, zmožne dobrega razvoja, je pokazal gosp. Mikuletič kot poročnik. P. Flerè.

Gospodarstvo.

Združenje vinogradnikov Jugoslavije. Dne 4. decembra t. l. so se zbrali na poziv Vinarskega in sadjarskega odseka Maribor Slov. kmetijske družbe, zaupniki vinogradov iz cele Jugoslavije v Zagrebu, da se posvetujejo o združenju vseh vinogradnikov v močno organizacijo v svrhu zaščite celokupnega vinarstva. Nujna potreba organizacije se je od vseh strani povdarjala ter se je naposled sklenilo ustanoviti čimpreje »Zvezo vinogradnikov Jugoslavije.« Da bo ta zveza lažje in smotrenije delovala, se je sklenilo razcepiti jo v pokrajinske oddelke (Pokrajinske zveze vinogradnikov), katere tvorijo Krajevna ali Okoliška vinarska društva, ki bodo podlaga celi organizaciji. Zgradba organizacije bo sledeča: V vinarskem okolišu, čigar gospodarski interesi stremijo proti eni gotovi točki (na pr. v vsakom okolišu današnjih kmetijskih podružnic, ki se nahajajo v vinorodnih okrajih) se ustanovi krajevno vinarsko društvo. Vsa krajevna vinarska društva ene pokrajine (n. pr. Slovenije) tvorijo pokrajinsko zvezo vinogradnikov in vse pokrajinske zveze vkup, centralno zvezo vinogradnikov. Okoliška (krajevna) vinarska društva upravljajo (vodijo) od članov izvoljeni odbori: pokrajinske zveze, pokrajinski odbori, ki obstojijo iz delegatov krajevnih vinarskih društev: centralno zvezo pa centralni odbor, ki obstoji iz delegatov pokrajinskih zvez vinogradnikov. Na ta način je zasiguran vpliv in sodelovanje vsakega posameznega vinarskega društva v pokrajinski in centralni zvezi v vseh važnih vprašanjih vinogradništva. Zveza bo tudi izdala svoje strokovno glasilo, pod imenom „Jugoslovanski vinogradar“, ki bo prinašal članke v vseh treh narečjih našega troimenega naroda. V pripravljalni odbor za ustanovitev te organizacije, ozir. za izradbo pravil so bili izvoljeni kot zastopniki Slovenije gg. Anton Puklavec, vin. ravnatelj v Mariboru, kot predsednik in Bohuslav Skalicky, višji vin. nadzornik v Novem mestu kot glavni tajnik odbora. Nadalje so bili izvoljeni kot tajniki v pripravljalni odbor: dva zastopnika za Hrvatsko in Slavonijo in po en zastopnik za Srbijo, Hercegovino in Dalmacijo. Pripravljalnemu odboru so se dale smernice za sestavo pravil. Kak hitro bodo pravila izgotovljena, po oblasti odobrena in razmnožena, se bo to naznanilo po časnikih in takoj počelo z ustanovitvo krajevnih vinarskih društev. P. n. kmetijske podružnice se že sedaj naprošajo, da sondirajo v svojem območju in delajo propogando za ustanovitev okoliških vinarskih društev. Članarina bo znašala na leto kakih 20. K. Naročila na pravila sprejema proti naknadni povrnitvi stroškov vin. ravnatelj A. Puklavec v Mariboru. V očigled dejstvu, da se bo že

v najkrajšem času začelo s pogajanjmi o sklepu trgovinskih pogodb, bi bilo želeti, da bi bila ta organizacija čimpreje izvršena in nam na ta način dana možnost vplivati na potek pogajanj v našem interesu. Doseči prosti izvoz vina in preprečiti uvoz tujih vin (posebno italijanskega in madžarskega) mora biti prvo delo nameravane organizacije, ker od teh dveh faktorjev je sploh odvisen obstoj našega vinarstva.

Nakup plemenskih ovac. Osrednja vlada je dovolila izvoz 2000 ovac jezersko-solčavske pasme proti garanciji uvoza plemenske goveje živine v enaki vrednosti. Ovcerejci se s tem opozarjajo, da nakupuje (oziroma nadaljuje nakup) prihodnje dni posebna komisija te ovce, in sicer zdravo plemensko blago v starosti do tretjega leta, ovce tudi z jagnjetom; ena tretjina naj bodo mrkači (ovni). Cena se bo sukala okoli 12 kron za kg žive teže, za izvrstno blago nekaj višje. Za enkrat se namerava izvesti nakup v Jezerski in Kokrski dolini od dne 9. do dne 11. decembra in v gornji Savinski dolini v tednu od dne 13. do 18. decembra. Nakup se bo vršil le v takih krajih, kjer se lahko računa na 100 komadov. Želi se nakupovati od rejcev, ne od prekupcev. Prijave in informacije pri poverjeništvu za kmetijstvo v Ljubljani.

Pozor na poldinarske novčаницe. V Zagrebu so prišli na sled ponarejenim poldinarskim novčanicam, ki so bledeje barve ter se na njih na eni strani odtisk slabo pozna.

Zaplenjeni tisočaki s ponarejenimi znamkami se vrnejo lastnikom, da svobodno z njimi razpolagajo. Zamenjali pa se ne bodo.

Plačevanje davka na vojne dobičke za leta 1914. do 1917. se je dovolilo v treh obrokih. Prvi obrok v znesku 50 odstotkov se mora plačati tekom 30 dni po vročitvi plačilnega naloga, drugi obrok v znesku 25 odstotkov v nastopnih dveh mesecih in tretji obrok zopet v znesku 25 odstotkov v nadaljnih dveh mesecih.

Izvoz jagnjet iz Jugoslavije je gospodarski odbor ministrstva prepovedal.

Cene živini naraščajo. Ker je izvoz mesa iz Jugoslavije v Avstrijo dovoljen preko Maribora, so se začele cene živini dvigati. V Slavoniji plačujejo že po 20 K za kg žive teže. Iz Maribora se marsikateri dan izvozi do 80 vagonov mesa v Avstrijo, kjer se plačuje kilogram po 42 naših kron. Kdo dobi glavni dobiček?

Dopisi.

V kavarni „BALKAN“, Ptuj vsak večer KONCERT.

Čez 35 časopisov vsake vrste p. n. občinstvu na razpolago.

JANKO VUČAK
kavarnar.

Dečja stanica v Ptuj (otroški vrtec) priredi dne 19. t. m. ob pol 5. uri popoldne v Narodnem domu božičnico. Na vspredu so deklamacije, igra „Božična povest“, nastop božičnega moža in nato obdarovanje otrok. Vodstvo dečje stanice v Ptuj.

Malanedelja. Tu je umrla v noči od 8. na 9. tm. gospa Ana Kukovec, stara 69 let, ki je živela že delj časa pri svoji hčerki, tukajšnji trgovki Jožefa por. Prejac. Pokojnica je bila mati ministra dr. V. Kukovca. Že delj časa je bolehal. Naj počiva v miru!

Ptuj. Deželna vlada v Ljubljani je dovolila zvišanje mostnine na dravskem mostu v Borlu.

Iz Središča. Presenetilo nas je poročilo, kako je Ptuj praznoval državni praznik 1. december. Tudi naš napredni trg je pokazal, da pojmuje pomen tega našega največjega praznika. Po maši, katere se je udeležil občinski odbor, Sokol z godbo, požarna bramba